

Forslag til ny valglov, høringsuttalelse

Sammendrag

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt ut evaluering av valget 2011 med forslag til endring av valgloven og valgforskriften. De viktigste endringene er at det ikke skal benyttes omslagskonvolutt ved forhåndsstemmegiving i egen kommune, det skal alltid være to stemmemottakere til stede ved forhåndsstemmegiving, ansvar for oppdatering av manntallet, fremgangsmåte ved stemmegiving og krav til tilgjengelighet til valglokale. I tillegg foreslås det noen mindre endringer i valgloven og en endring i valgforskriften § 19.

Saksopplysninger

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt ut evaluering av valget 2011 med forslag til endring av valgloven og valgforskriften. Det foreslås følgende endringer i valgloven:

1. § 2-3 Ny overskrift: Ansvar for å opprette og oppdatere manntall. Utsendelse av valgkort

2. § 2-3 første ledd skal lyde:
Departementet er ansvarlig for at manntallet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten. Departementet sørger for at alle kommuner får et manntall over personer med stemmerett i kommunen. Det skal føres et felles manntall for fylkestingsvalg og kommunestyrevalg.

3. § 2-3 nytt andre ledd skal lyde: (2) Siste oppdatering av manntallet på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten skjer lørdag før valgdagen.

4. § 2-5 første ledd skal lyde: Folkeregistermyndigheten skal selv av eget tiltak, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, på hensiktsmessig måte å stille til disposisjon for valgmyndighetene
 - a) et foreløpig manntall basert på stemmerettsvilkårene per 2. januar i valgåret, til bruk for forberedelse av valget
 - b)

5. § 2-5 nytt annet ledd skal lyde:
(2) Folkeregistermyndigheten skal overføre oppdateringer til det foreløpige manntallet og oppdateringer til manntallet per 30. juni.

6. § 2-7 ny overskrift skal lyde: Krav om retting og innføring av stemmeberettigede bosatt i Utlandet
7. § 2-7 nytt tredje ledd skal lyde:
(3) Uavhengig av bestemmelsen i § 2-3 (2), skal valgstyret sørge for at stemmeberettigede bosatt i utlandet som ikke har vært folkeregisterført som bosatt i Norge noen gang i løpet av de siste 10 år før valgdagen, føres inn i manntallet i kommunen dersom velger søker om innføring innen kl. 21 valgdagen, mandag.
8. § 2-9 annet ledd bokstav a) skal lyde:
 - a) Manntallsføring, behandling og oppdatering av det foreløpige manntallet og manntallet per 30. juni, samt uttrekk av folkeregisteret basert på stemmerettsvilkårene til testformål.

Bodø kommunes vurdering av forslag til endring i valglovens § 2-3,5,7,9

Til nå har det vært valgstyrets ansvar å føre manntall og sende ut valgkort til velgerne. Bodø kommune har tidligere løst denne oppgaven ved at vi har kjøpt tjenesten av leverandøren av valgsystemet, endringen med at departementet tar ansvaret for denne oppgaven vil gjøre at vi er garantert å få ett oppdatert manntall til forberedelsen av valget starter, dette vil sikre en bedre trygghet for at alle velgere får tilsendt valgkort. Det vil sikre en bedre oppdatering av manntallet og gjøre det enklere å innføre velgere som har bodd mere en 10 år utenfor landets grenser.

9. § 8-1 ny overskrift skal lyde: Perioden for forhåndsstemmegivningen. Krav til antall Stemmemottakere
10. § 8-1 nytt femte ledd skal lyde:
(5) Ved forhåndsstemmegivningen innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, skal det fra 10. august være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av forhåndsstemmer.

Bodø kommunes vurdering av forslag til endringer i valglovens § 8-1

Det vil både for stemmemottaker og velger være en trygghet i at det er to valgfunksjonærer tilstede når velger avgir sin stemme, det at en får lovfestet et krav om to valgfunksjonærer ved mottak av stemmer gjør at en unngår å komme en situasjon der velgeren ikke føler at stemmegivningen blir behandlet etter valglovens intensjon om hemmelige valg.

11. § 8-3 første ledd skal lyde:
(1) Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig valglokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger.

Bodø kommunes vurdering av forslaget til endring i valglovens § 8-3

Denne bestemmelsen er i tråd med lov om universell utforming, Bodø kommune har i dag ingen forhåndsstemme lokaler som ikke er universell utformet og dermed kan alle velgere kan ta seg inn i lokalet uten hjelp.

12. § 8-4 skal lyde

- (1) Velger skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgers identitet kan ved stemmegivning på institusjon i stedet bekreftes av en ansatt som legitimerer seg.
- (2) Velger som er manntallsført i kommunen leverer stemmeseddelen til stemmemottaker, som stempler den med et offisielt stempel. Velgeren legger selv stemmeseddelen ned i en urne. Stemmemottaker setter ett kryss i manntallet ved velgerens navn.
- (3) Valgstyret kan i særlige tilfeller bestemme at det ved enkelte forhåndsstemmemottak likevel skal benyttes stemmesedelkonvolutt. Velgeren leverer stemmeseddelen til stemmemottaker som stempler den med offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er stemplet legger velgeren selv denne i en stemmesedelkonvolutt, limer denne igjen og gir den til stemmemottaker. Stemmemottaker legger stemmesedelkonvolutten sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt og kleber denne igjen.
- (4) Når stemme mottas fra velger som er manntallsført i en annen kommune og ved strøbrudd eller kommunikasjonsbrudd mot manntallet, skal stemmeseddelen ikke legges i urnen. Velger leverer stemmeseddelen til stemmemottaker som stempler den med offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er stemplet legger velgeren denne selv i en stemmesedelkonvolutt, limer denne igjen og gir den til stemmemottaker. Stemmemottaker legger stemmesedelkonvolutten sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt og kleber denne igjen.
- (5) Stemmemottaker skal påse at det fremgår av stemmegivningen hvem velgeren er, slik at det er mulig for valgstyret å identifisere vedkommende og krysse av ved rett navn i manntallet.
- (6) Velger som har behov for det, kan selv be stemmestyret om å få nødvendig hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemming kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmestyret skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.
- (7) Valgurner som brukes ved forhåndsstemmegivningen innenriks skal være forseglet.

Bodø kommunes vurdering av forslag til endring av valglovens § 8-4

Denne endringen vil gjøre at velgere som forhåndsstemmer i kommunen de er manntallsført i, skal få stemplet stemmeseddelen og legge den i urnen på samme måte som på valgdagen. Det har ved tidligere valg når velgere har lagt stemmeseddelen i konvolutt med valgkortet, blitt kommentert fra velgere at det ikke er hemmelig valg når stemmeseddelen legges sammen med valgkortet. Dette vill en unngå ved at velgeren legger stemmeseddelen direkte i urnen.

For velger som avgir forhåndsstemme i annen kommune enn hjemkommunen, er det større forståelse for at valgkortet må følge stemmesedel konvolutten til kommunen stemmegivningen sendes til.

13. § 9-3 andre ledd skal lyde:

- (2) Valgstyret bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå og fastsetter tiden for

stemmegivning. Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig valglokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Kommunestyret kan selv, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, vedta å holde valglokalene åpne lenger enn det valgstyret har vedtatt. Slikt vedtak må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. Stemmegivningen mandag må ikke foregå senere enn kl. 21.

Bodø kommunes vurdering av forslag til endring av valglovens § 9-3

Endringen åpner for at kommunestyret på samme måte som de kan bestemme to dagers valg, kan utvide åpningstiden for valglokalene. Forutsetningen for dette er at minst 1/3 av medlemmene gir sin tilslutning. Dette må vedtas senest samtidig med budsjettet for valgåret.

Det foreslås følgende endringer i valgforskriften:

14. Ny § 19 a:

Ved stortingsvalg skal utsiden av stemmeseddelen ha en farget mønsterside med fargekode cmyk, og et mørkt mønsterfelt øverst. Utsiden av seddelen skal på hvit bunn ha veiledningstekst og stempelfelt. Stemmeseddelen skal ha en hvit innside med parti og kandidatnavn, og en brettekant med samme mønster og fargekode som utsiden. Seddelen skal ha kolonne med ruter til å endre rekkefølgen på kandidatene til venstre for kandidatnavnet. Til høyre for kandidatnavnet skal det være kolonne med ruter for å stryke kandidater.

Stemmeseddelen skal ha forskutt falsing. Etter falsing skal seddelen være i størrelse A5 (bredde 150 x høyde 203 millimeter), og være trykket på 90 gram ubestrøket hvitt papir. Valgforskriften § 19, med unntak av nr 4 gjelder tilsvarende.

Ved produksjon av blanke stemmesedler gjelder valgforskriften § 20, med unntak av § 20 (2) og (3).

Bodø kommunes vurdering av forslag til endring i valgforskriften § 19a

Denne endringen gjør at det vil bli en lik utforming av stemmesedlene for hele landet, til nå har hvert enkelt valgstyre vært ansvarlig for å bestille stemmesedler med en hensiktsmessig design og vekt. At vi nå får en standard som blir nasjonal gjør det enklere å sikre at alle stemmesedlene får rett utforming.

I tillegg til de endringer som foreslås av KRD, ønsker Valgstyret i Bodø kommune å foreslå følgende endringer fra Bodø kommune:

§ 2-3 nytt tredje ledd skal lyde: (3) Departementet har ansvaret for å trykke å sende ut valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i manntallet og som har bostedsadresse innenriks (unntatt Svalbard og Jan Mayen). Dette gjøres etter at kommunene har lagt inn lokal informasjon i det sentrale valgsystemet.

Grunnen til at Bodø kommune ønsker at denne utsendelsen skal gjøres sentralt fra departementet, er at en vil unngå at hver enkelt kommune må lage avtale med trykkeri for produksjon av valgkortene, for så å gjøre egne avtaler med posten om utsendelse av valgkortene. Det informeres i riksmidia fra departementet om at valgkortene er på vei ut i til velgerne, da vil det vær en betryggende for

velgerne at det er departementet som har ansvaret for utsendelsen. Totalt sett hvil en slik løsning med felles trykking av valgkortene bli billigere, spesielt for mindre kommuner.

Forslag til uttalelse

Bodø kommune v/ Valgstyret gir sin tilslutning til forslagene om endring i valgloven og valg forskriftene, slik den fremkommer i høringsbrevet datert 4. mai 2012 og med de merknader som fremkommer i saken.

Tom Cato Karlsen (FRP)
Valgstyrets leder

Saksbehandler: Svein Inge Johansen

Trykte vedlegg:

ingen

Utrykte vedlegg:

Høringsutkastet